

Warszawa, 25 kwietnia 2020 r.

Szanowny Pan

Artur Tusiński

Burmistrz Miasta Podkowa Leśna

ul. Akacjowa 39/41

05-807 Podkowa Leśna

PP/0002379.2020

2020-04-29
Urząd Miasta Podkowa Leśna

Szanowny Panie Burmistrzu

W odpowiedzi na Pańskie pismo (nr PRM.4120.1.2020 z dnia 17 marca 2020), chcemy podkreślić, że Stowarzyszenie Genius Loci (dalej: Stowarzyszenie) realizuje swoje statutowe w sposób zgodny z prawem i jako stowarzyszenie jest podmiotem samorządnym, niezależnym od administracji, niepodlegającym żadnym naciskom zewnętrznym, które korzysta z fachowej wiedzy swoich członków oraz ekspertów zewnętrznych.

Podzielamy Pańskie oczekiwanie, że postępowanie w niniejszej sprawie zostanie zakończone w najszybszym możliwym terminie, jednak odpowiedzialność za jego przebieg ponosi organ prowadzący, zaś obowiązujący stan epidemii stanowi obiektywną przeszkodę dla podejmowania niektórych czynności.

Z przykrością przyjmujemy Pańskie opinie i oceny formułowane względem Stowarzyszenia, tym bardziej, że trudno doszukać się w Pańskim piśmie ich należytego oparcia.

Podkreślamy, że przed wystąpieniem z wnioskiem do Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (dalej MWKZ) o wszczęcie postępowania o wpis do rejestru zabytków Alei Lipowej w Podkowie Leśnej przedstawiciele Stowarzyszenia Genius Loci wnikliwie zapoznali się z kompletem dokumentacji projektowej zamieszczonej na BIP UM Podkowa Leśna <https://bip.podkwoalesna.pl/przetarg/zp-271-10-2019-przebudowa-alei-lipowej-w-podkowie-lesnej-polegajaca-na-wykonaniu-sciezki-rowerowej-i-chodnika-w-podziale-na-etapy-tj-etap-i-zadanie-1-budowa-sciezki-rowerowej-i-zja/> oraz z opiniami ekspertów dotyczącymi tej dokumentacji, oraz przeprowadzili wizję lokalną w terenie. Wszystkie opinie potwierdzały bardzo negatywny wpływ inwestycji na żywotność drzew.

Podtrzymujemy nasze stanowisko, że Aleja Lipowa, z uwagi na posiadane cechy, powinna być objęta opieką i nadzorem konserwatorskim. Wpis Alei jako części układu urbanistycznego Podkowy Leśnej z 1925 roku, nr 1194 rejestru zabytków, decyzja z dnia 22 października 1981 roku w naszej opinii nie zapewnia należytej ochrony dla wyjątkowego obiektu, jakim jest sama Aleja Lipowa.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wpis obszarowy nie jest tożsamy z ochroną wynikającą z wpisu indywidualnego i nie stanowi pełnej ochrony konserwatorskiej. Podział na wpisy indywidualne i przestrzenne został przyjęty w doktrynie i orzecznictwie administracyjnym. Zgodnie z obowiązującymi przepisami wpis obszarowy nie jest tożsamy z ochroną wynikającą z wpisu indywidualnego i nie stanowi pełnej ochrony konserwatorskiej. Mając na uwadze definicję legalną zabytku nieruchomego, jak i przykładowy katalog zabytków nieruchomych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, należy zwrócić uwagę na przyjmowany w doktrynie (zob. np. J. Dessoulavy-Śliwiński, (w:) Prawo budowlane. Komentarz, red. Z. Niewiadomski, Warszawa 2007, s. 458, K. Zalańska, Prawna ochrona zabytków nieruchomych w Polsce, Warszawa 2009, s. 153-154), jak i orzecznictwie administracyjnym (zob. np. wyr. NSA z 7.3.2018, II OSK 1187/16), podział na wpisy indywidualne oraz wpisy przestrzenne. W przypadku wpisu obszarowego ochronie podlegają zewnętrzne cechy obiektów (tworzące substancję zabytkową). W przypadku wpisu indywidualnego ochrona jest szersza, gdyż obejmuje również wnętrze obiektu, co oznacza, że zezwoleń konserwatora zabytków wymagają również prace budowlane prowadzone wewnątrz budynku wpisanego indywidualnie do rejestru zabytków (por. wyroki NSA: z 2.7.2015r. sygn. akt II OSK 2227/13; z 29.12.2011 r., sygn. akt II OSK 2152/10; z dnia 16.6.2011 r., sygn. akt II OSK 1599/10; z 18.6.2013r., sygn. akt II OSK 427/12; uchwałą siedmiu sędziów NSA z 19 października 2015r., sygn. akt II OPS 3/15 - orzeczenia.nsa.gov.pl). Ustawodawca w art. 9 ust. 3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami określił również relację zachodzącą między wpisem przestrzennym a indywidualnym. Wpis do rejestru historycznego układu urbanistycznego, ruralistycznego lub historycznego zespołu budowlanego nie wyłącza możliwości wydania decyzji o wpisie do rejestru wchodzących w skład tych układów lub zespołu zabytków nieruchomych. Należy zatem przyjąć, że w przypadku wpisania do rejestru zabytków układu urbanistycznego czy ruralistycznego przedmiotem ochrony jest ten układ, który tworzą wchodzące w jego skład obiekty, ze względu na wyróżniające cechy układu (art. 3 pkt 12 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami), natomiast w razie wpisania do rejestru zabytków dodatkowo takiego obiektu (nieruchomości), który wchodzi w skład układu, przedmiotem ochrony dodatkowej jest sam obiekt ze względu na jego jednostkowe cechy zabytkowe. Wpisanie do rejestru zabytków układu urbanistycznego, ruralistycznego czy zespołu budynków stanowi w rozumieniu ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wpisanie do rejestru zabytku nieruchomego, którym w przypadku tego typu zabytku jest najczęściej zespół nieruchomości (zob. uchw. NSA z 19.10.2015 r., sygn. akt II OPS 3/15).

Współistnienie wpisów indywidualnych i przestrzennych przewiduje również art. 9 ust. 3 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, który stanowi, że wpisanie obszaru nie wyłącza wpisania obiektu. W świetle przywołanego orzecznictwa, do wpisów przestrzennych (tak zwanych obszarowych) zaliczamy wpisy historycznych założeń przestrzennych, zespołów budowlanych, innych form zaprojektowanej zieleni, o których mowa w art. 6 ust. 1 punkt b, c, g w związku z art. 3 i punktami 12 i 13. Założenia zieleni, w tym aleje, zostały wymienione jako kategoria zabytku indywidualnego art. 6, ustęp 1, punkt g, są kwalifikowane do indywidualnych wpisów przestrzennych.

Status Alei Lipowej jako Pomnika Przyrody jest również obecnie nieskuteczną formą ochrony z powodu zaniechania obowiązków Rady Gminy Podkowy Leśnej, która nie ustanowiła zakazów lub nakazów dla potrzeb ochrony Alei Lipowej wynikających z art. 45 ust. 1 i 2 u.o.p.

Podkreślamy również, co wprost wynika z przepisów postępowania administracyjnego, iż żądanie wszczęcia postępowania przez organizację społeczną kierowane do organu administracji publicznej podlega badaniu przez ten organ. Dokonując oceny wniosku Stowarzyszenia MWKZ uznał za zasadne wszczęcie postępowania, którego (zgodnie z KPA) dokonuje się z urzędu. Z tego też powodu

nadużyciem jest oskarżanie Stowarzyszenia o blokowanie inwestycji, skoro organ administracji publicznej uznał, że w niniejszej sprawie są podstawy do wszczęcia postępowania.

Należy zwrócić uwagę, iż wynikające z Pana pisma sugestie odpowiedzialności Stowarzyszenia za ewentualne roszczenia kierowane względem samorządu gminnego ze strony wykonawców umów nie tylko nie znajduje żadnego oparcia w obowiązujących przepisach prawa, lecz również jest zachowaniem, które może zostać uznane za próbę szantażu, który ma na celu wymuszenie odstąpienie od realizacji zadań statutowych Stowarzyszenia.

Stowarzyszenie nie jest stroną stosunku zobowiązaniowego pomiędzy wykonawcą, a inwestorem, stąd też niezrozumiałe jest powoływanie się Pana wobec Stowarzyszenia na roszczenia wykonawców wynikające z zawartych przez Pana imieniem miasta umów w innym kontekście niż próba wywarcia nacisku na Stowarzyszenie.

Treść umowy, jak również sposób jej realizacji może podlegać ocenie odpowiednich organów administracji powołanych do kontroli działalności samorządu, jednak z całą pewnością nie jest kompetencją Stowarzyszenia.

Podsumowując: podzielamy nadzieję, że postępowanie w niniejszej sprawie zostanie zakończone najszybciej, jak to możliwe.

2 pow. - - -

Piotr Górajec

Piotr Górajec
Prezes stowarzyszenia Genius Loci

STOWARZYSZENIE
GENIUS LOCI
02-958 Warszawa
ul. Stanisława Kostki Potockiego 10/16
NIP 951-23-05-670, KRS 0000330304

Do wiadomości:

1. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków
ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
2. Generalny Konserwator Zabytków
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, 00-071 Warszawa